



Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (ósma izba)

z dnia 16 października 2014 r. *

Pomoc państwa — Energia elektryczna — Taryfa preferencyjna — Decyzja uznająca pomoc za niezgodną z rynkiem wewnętrznym — Pojęcie pomocy państwa — Nowa pomoc — Równość traktowania — Rozsądny termin

W sprawie T-291/11

Portovesme Srl, z siedzibą w Rzymie (Włochy), reprezentowana przez adwokatów F. Ciullego, G. Dorego, M. Liberatiego i A. Vinciego,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez V. Di Bucciego oraz É. Gippiniego Fourniera, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot przede wszystkim żądanie stwierdzenia nieważności – w całości lub w części, „która zostanie uznana za uzasadnioną” – decyzji Komisji 2011/746/UE z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie pomocy udzielonej przez Włochy spółkom Portovesme Srl, ILA SpA, Eurallumina SpA oraz Syndial SpA [środki pomocy państwa C 38/B/04 (ex NN 58/04) i C 13/06 (ex N 587/05)] (Dz.U. L 309, s. 1) oraz, tytułem żądania ewentualnego, żądanie stwierdzenia nieważności tej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nakazała w niej zwrot spornej pomocy,

SĄD (ósma izba)

w składzie: D. Gratsias, prezes, M. Kancheva i C. Wetter (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając postępowanie pisemne i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 grudnia 2013 r.,

wydaje niniejszy

* Język postępowania: włoski

Wyrok¹

Okoliczności powstania sporu

- 1 Skarżąca, Portovesme Srl, jest producentem metali nieżelaznych, do których należą przetwarzane przez jej zakłady w Portoscuso (Włochy) i San Gavino (Włochy) cynk, srebro i ołów.
- 2 Przewodniczący włoskiej rady ministrów w art. 1 swego dekretu z dnia 6 lutego 2004 r. (GURI nr 93 z dnia 21 kwietnia 2004 r., s. 5; zwanego dalej „dekretem z 2004 r.”) rozszerzył „przywileje [taryfowe] przewidziane w art. 2 dekretu ministerstwa przemysłu, handlu i rzemiosła z dnia 19 grudnia 1995 r. na dostawy energii na potrzeby produkcji i przetwarzania aluminium, ołowiu, srebra i cynku, lecz jedynie w odniesieniu do zakładów już istniejących w momencie wejścia w życie niniejszego dekretu i zlokalizowanych na obszarach wyspowych charakteryzujących się niewystarczającym dostępem do krajowej sieci gazowej i elektroenergetycznej lub całkowitym brakiem takiego dostępu”.
- 3 Dekret z 2004 r. umożliwił zatem nowym beneficjentom, do których należy skarżąca, skorzystanie z preferencyjnej taryfy przyznanej do dnia 30 grudnia 2005 r. na rzecz Alcoa Trasformazioni Srl, będącej mającym siedzibę na Sardynii wytwórcą aluminium, na mocy dekretu ministerialnego z dnia 19 grudnia 1995 r. (GURI nr 39 z dnia 16 lutego 1996 r., s. 8; zwanego dalej „dekretem z 1995 r.”). To rozszerzenie zakresu zastosowania tego aktu powinno być mieć charakter przejściowy i zakończyć się w momencie stworzenia lub polepszenia dostępu do wspomnianych krajowych sieci gazowej i elektroenergetycznej, najpóźniej jednak w dniu 30 czerwca 2007 r.
- 4 Należy wyjaśnić, że dekret z 1995 r. wpisywał się w ramy prywatyzacji spółki Alumix SpA. W następstwie tej prywatyzacji Komisja skierowała do państw członkowskich i innych zainteresowanych podmiotów na podstawie art. [88] ust. 2 [WE] komunikat w przedmiocie pomocy państwa udzielonej przez rząd włoski na rzecz spółki Alumix, podany do wiadomości Republiki Włoskiej i opublikowany w dniu 1 października 1996 r. (Dz.U. C 288, s. 4; zwany dalej „decyzją w sprawie Alumix”).
- 5 Zgodnie z art. 1 akapit pierwszy dekretu z 2004 r. Autorità per l'energia elettrica e il gas (włoski organ właściwy ds. energii elektrycznej i gazu, zwany dalej „AEEG”) „rozszerza zakres zastosowania warunków cenowych określonych w pkt 2” dekretu z 1995 r. Dekret z 1995 r. zawiera pięć punktów, z których dwa pierwsze mają znaczenie dla niniejszego sporu. Zgodnie z pkt 1 tego dekretu „tabela cen dostaw energii elektrycznej potrzebnej do wytwarzania aluminium hutniczego zawarta w tabeli A-9, załączonej do decyzji nr 15 z dnia 14 grudnia 1993 r., zostaje uchylona począwszy od dnia 1 stycznia 1996 r.”, a „zamiast niej stosowane są określone w tabeli A-6 tego aktu taryfy cen naliczanych w zależności od pory dnia”. W pkt 2 dekretu z 1995 r. jest mowa o tym, że „przewidziany w akcie CIP nr 13 z dnia 24 lipca 1992 r. system opłat dodatkowych wraz z późniejszymi zmianami mający zastosowanie do wszystkich dostaw energii elektrycznej potrzebnej do wytwarzania aluminium hutniczego w odniesieniu do zakładów już istniejących w momencie wejścia w życie niniejszego dekretu zostaje uchylony wraz z dniem 31 grudnia 2005 r.”.
- 6 W tym względzie należy przypomnieć, że we Włoszech organem odpowiedzialnym za ustalanie cen i innych warunków dostaw energii elektrycznej jest Comitato interministeriale dei prezzi (międzyministerialny komitet ds. cen, zwany dalej „CIP”). Taryfa opłat za energię elektryczną obejmuje zryczałtowaną część stałą „odpowiadającą umówionej lub dostarczonej energii elektrycznej” oraz część zmienną, której wartość jest obliczana „w zależności ilości zużytej energii” (pkt 2.5.1 decyzji w sprawie Alumix). Ta część zmienna składa się z kolei z dwóch elementów, a mianowicie „ceny energii” i „dodatkowej opłaty termicznej”. Podobnie jak zryczałtowana część stała „cena energii” służy do „pokrycia [...] kosztów administracyjnych i finansowych wytwarzania energii elektrycznej” (ten sam

1 — Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

punkt decyzji w sprawie Alumix), podczas gdy „dodatkowa opłata termiczna” jest powiązana z kosztami paliwa wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej oraz z kosztami nabycia energii pochodzącej z kraju lub z zagranicy (ten sam punkt decyzji w sprawie Alumix).

- 7 Zryczałtowana część stała oraz „cena energii” były określone w momencie wydania decyzji w sprawie Alumix decyzją CIP nr 45/1990, natomiast „dodatkowa opłata termiczna” – w drodze decyzji nr 26/1989. „Dodatkowa opłata termiczna” dla produkcji aluminium pierwotnego w hucie mającej siedzibę na terenie gminy Portovesme na Sardynii została w drodze decyzji CIP nr 13/1992 obniżona o dwie trzecie z wartości 26,6 lirów włoskich (ITL) za kilowatogodzinę do wartości 8,8 ITL. Taryfa ta (zwana dalej „taryfą obowiązującą przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix”) poprzedzała przyjęcie przez władze włoskie w ramach prywatyzacji spółki Alumix decyzji w przedmiocie taryf opłat za dostawę energii elektrycznej mających zastosowanie do hut aluminium mających siedzibę na terenie gmin Portovesme i Fusina w Wenecji (Włochy).
- 8 Komisja Wspólnot Europejskich wskazała w tym względzie, że w zakresie dotyczącym „obowiązującej wcześniej taryfy opłat za dostawę energii elektrycznej mającej zastosowanie do huty w Portovesme na mocy decyzji CIP nr 13/[1992], przewidującej zmniejszenie dodatkowej opłaty termicznej, należy wyciągnąć wniosek, iż ta obniżka dodatkowej opłaty termicznej stanowi pomoc państwa”, gdyż „w drodze tej podjętej jednostronnie decyzji państwo włoskie obniżyło ponoszone przez tę hutę koszty, nie przysparzając płynących z tego aktu korzyści innym zakładom w innych częściach Włoch” (pkt 4.2 decyzji w sprawie Alumix).
- 9 Taryfa obowiązująca przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix została następnie przeanalizowana „pod kątem tego, czy za jej pomocą jest realizowany przewidziany w art. 92 ust. 3 [lit. a)] WE cel polegający na zapewnieniu długoterminowego rozwoju regionalnego” (pkt 4.2 decyzji w sprawie Alumix), przy jednoczesnym uwzględnieniu okoliczności polegającej na tym, że z dniem 1 stycznia 1996 r. preferencyjne taryfy zostały zniesione. Komisja doszła do wniosku, że „zastrzyki kapitałowe, zapłata zamrożonych długów i [taryfa obowiązująca przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix stanowią] zatem odstępstwa przewidziane w art. 92 ust. 3 [lit. a) i c)] WE” (pkt 5 decyzji w sprawie Alumix).
- 10 Prywatyzacja spółki Alumix (która doprowadziła do zbycia większości należących do grupy Alumix aktywów na rzecz spółki Alcoa Italia SpA, przekształconej w efekcie tego procesu została w Alcoa Trasformazioni) pociągnęła za sobą przyjęcie przez włoskiego prawodawcę szeregu środków, z których część dotyczyła obniżki stosowanych wobec tej spółki cen za dostawę energii elektrycznej. W tych ramach zostały przyjęte trzy różne taryfy cenowe, z których jedna dotyczyła zakładu z siedzibą w Portovesme, a dwie pozostałe – zakładu mającego siedzibę w Fusinie. W przypadku tych dwóch zakładów ustalana na podstawie tej taryfy cena składała się z kosztu krańcowego wyprodukowania energii elektrycznej w danym regionie, czyli 36 ITL za kilowatogodzinę w przypadku zakładu w Portovesme i 39 ITL za kilowatogodzinę w przypadku zakładu w Fusinie, która to podstawa była następnie zwiększana o udział w kosztach stałych.
- 11 Zamieszczona po czwartym akapicie pkt 2.5.2 decyzji w sprawie Alumix tabela przedstawia taryfę cenową mającą zastosowanie do huty w Portovesme w latach 1996–2005. Zaopatrzenie w energię huty w Fusinie zostało natomiast uregulowane w dwóch odrębnych umowach, z których jedna została zawarta pomiędzy Ente nazionale per l’energia elettrica (ENEL) a nabytym przez spółkę Alumix przedsiębiorstwem SAVA, podczas gdy w drodze tej drugiej umowy ustalona została taryfa cenowa obliczana na podstawie średniego kosztu krańcowego wytworzenia energii elektrycznej, czyli 39 ITL za kilowatogodzinę. Pierwsza i trzecia z tych taryf stanowiły w dniu wydania decyzji w sprawie Alumix ostatnią wersję preferencyjnych taryf opłat za dostawę energii elektrycznej (zwaną dalej „taryfą Alumix”).

- 12 W pierwszym przypadku, dotyczącym zakładu w Portovesme, Komisja stwierdziła, co następuje:
„[W] obecnych warunkach ENEL zachowuje się jak normalne przedsiębiorstwo działające na zasadach komercyjnych [...], a stosowana przez nie taryfa cenowa nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 92 ust. 1 [WE]” (pkt 4.2 decyzji w sprawie Alumix).
- 13 W drugim przypadku, dotyczącym zakładu w Fusinie, Komisja zastosowała podobne rozumowanie w odniesieniu do trzeciej taryfy, w ramach której cena jest obliczana na podstawie średniego kosztu krańcowego wytworzenia energii elektrycznej.
- 14 Wreszcie jeśli chodzi o ten sam zakład, a konkretnie – zawartą między ENEL-em a SAV-ą umowę (druga taryfa), Komisja wskazała, że jest to jej zdaniem normalna transakcja handlowa, w ramach której, zamiast jednorazowego uiszczenia należności, płatność pięciu elektrowni wodnych wraz z powiązaną z nimi siecią została rozłożona na kilka lat; ponadto umówiono się, że będzie miała ona postać dostawy energii elektrycznej.
- 15 Komisja uznała zatem, że te trzy taryfy – do których należy taryfa Alumix – nie zawierają „żadnego elementu pomocy państwa w rozumieniu art. 92 ust. 1 [WE]” (ostatni akapit pkt 4.2 decyzji w sprawie Alumix).
- 16 Wprowadzenie w życie preferencyjnej taryfy wynikające z przedstawionego w pkt 2 i nast. dekretu z 2004 r. zakładało wydanie przez AEEG decyzji w tym przedmiocie.
- 17 AEEG przyjął decyzję nr 110/04 z dnia 5 lipca 2004 r. nakazującą przyznanie preferencyjnej taryfy, gdy tylko zakończone zostanie z pozytywnym wynikiem postępowanie w przedmiocie zgłoszenia pomocy w rozumieniu rządzących tą pomocą reguł.
- 18 Okazało się jednak, że władze włoskie nie dokonały tego zgłoszenia, tylko Komisja, po zapoznaniu się z treścią artykułów prasowych, pismami z dnia 22 stycznia i 19 marca 2004 r. zwróciła się do władz włoskich o wyjaśnienia w przedmiocie rozpatrywanych środków. Pismami z dnia 9 lutego, 9 czerwca i 20 września 2004 r. to państwo członkowskie przedstawiło Komisji wyjaśnienia, dotyczące w szczególności dekretu z 2004 r., poinformowało AEEG o kontekście, w jakim informacje te zostały udzielone, i nakazało mu wprowadzenie tego dekretu w życie, co organ ten uczynił decyzją nr 148/04 z dnia 9 sierpnia 2004 r.
- 19 Decyzją podaną do wiadomości Republiki Włoskiej pismem z dnia 16 listopada 2004 r. Komisja wszczęła przewidziane w art. 88 ust. 2 WE postępowanie w przedmiocie pomocy państwa C 38/2004 (ex NN 58/04) – Pomoc na rzecz spółki Portovesme Srl (streszczenie tej decyzji zostało opublikowane w Dz.U. 2005, C 30, s. 7).
- 20 W dniu 17 grudnia 2004 r. AEEG powiadomił włoskiego ministra przemysłu o tym, że mając na względzie wydanie tej decyzji, przerywa on przed czasem stosowanie systemu wynikającego z dekretu z 2004 r.
- 21 Z wyjaśnień udzielonych przez Republikę Włoską w trakcie postępowania administracyjnego wynika, że w ramach tego systemu skarżąca otrzymała w odniesieniu do energii elektrycznej wykorzystanej w okresie pomiędzy kwietniem i październikiem 2004 r. od organu publicznego Cassa Conguaglio per il settore elettrico (funduszu wyrównawczego dla sektora energetycznego) przelewy na kwotę 12 845 892,82 EUR, stanowiące płatność wyrównawczą obliczoną jako różnica między ceną stosowaną przez podmiot dostarczający energię elektryczną skarżącej a ustaloną przez państwo ceną preferencyjną, przemnożona przez ilość wykorzystanej energii elektrycznej.

- 22 Niemniej jednak w dniu 14 marca 2005 r. władze włoskie przyjęły dekret z mocą ustawy nr 35 (GURI nr 111 z dnia 14 maja 2005 r., s. 4), przekształcony, po zmianach, w ustawę na mocy ustawy nr 80 z dnia 14 maja 2005 r. (dodatek zwyczajny do GURI nr 91 z dnia 14 maja 2005 r.; zwaną dalej „ustawą z 2005 r.”).
- 23 Na mocy art. 11 ust. 12 ustawy z 2005 r. obowiązywanie przyznanej skarżącej preferencyjnej taryfy zostało przedłużone do dnia 31 grudnia 2010 r. Jednak pomimo tego, że dekret z 2004 r. nie został zgłoszony Komisji, podobnie jak i art. 11 ust. 11 ustawy z 2005 r., dotyczący mającej zastosowanie do Alcoa Trasformazioni taryfy preferencyjnej, art. 11 ust. 12 tej samej ustawy został zgodnie z art. 88 ust. 3 WE zgłoszony Komisji w dniu 23 listopada 2005 r.; pismo uzupełniające to zgłoszenie zostało doślane w dniu 28 listopada tego samego roku.
- 24 Pismem z dnia 22 grudnia 2005 r. Komisja zwróciła się do Republiki Włoskiej o udzielenie dodatkowych informacji; państwo to uczyniło zadość temu żądaniu pismem z dnia 3 marca 2006 r.
- 25 Decyzją podaną do wiadomości Republiki Włoskiej pismem z dnia 26 kwietnia 2006 r. Komisja wszczęła przewidziane w art. 88 ust. 2 WE postępowanie w przedmiocie pomocy państwa C 13/06 (ex N 587/05) – Preferencyjna taryfa dla energii elektrycznej dla mieszczących się na Sardynii sektorów przemysłu o dużym zapotrzebowaniu na ten rodzaj energii (streszczenie tej decyzji zostało opublikowane w Dz.U. C 145, s. 8).
- 26 W dniu 22 sierpnia 2006 r. Komisja zwróciła się do władz włoskich o dodatkowe wyjaśnienia, które zostały udzielone przez Republikę Włoską pismem z dnia 28 września 2006 r.
- 27 Ponieważ stosowanie systemu opartego na art. 11 ust. 12 ustawy z 2005 r. było uzależnione od udzielenia zezwolenia przez Komisję, ze względu na podjęte przez tę instytucję działania system ten nie został wprowadzony w życie.
- 28 W dniu 29 października 2008 r. Komisja postanowiła przeanalizować wynikającą z dekretu z 2004 r. preferencyjną taryfę oddzielnie z jednej strony w zakresie dotyczącym spółki Alcoa Trasformazioni i z drugiej strony w zakresie dotyczącym nowych beneficjentów tej taryfy, do których należy skarżąca.
- 29 Po wymianie szeregu pism pomiędzy Komisją i Republiką Włoską okazało się, że obowiązywanie preferencyjnej taryfy, z której korzystała Alcoa Trasformazioni, nie zostało w rzeczywistości przedłużone w drodze dekretu z 2004 r., gdyż kwestia ta pozostawała uregulowana dekretem z 1995 r. aż do wejścia w życie art. 11 ust. 11 ustawy z 2005 r.
- 30 Decyzją 2011/746/UE z dnia 23 lutego 2011 r. r. w sprawie pomocy państwa C 38/B/04 (ex NN 58/04) i C 13/06 (ex N 587/05) udzielonej przez Włochy spółkom Portovesme Srl, ILA SpA, Eurallumina SpA oraz Syndial SpA (Dz.U. L 309, s. 1; zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”) Komisja, po pierwsze, w zakresie dotyczącym pomocy wynikającej jej zdaniem z art. 11 ust. 12 ustawy z 2005 r. uznała, że pomoc ta jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, a następnie zakazała Republice Włoskiej wdrażania tej pomocy, oraz po drugie, w zakresie dotyczącym pomocy wynikającej jej zdaniem z dekretu z 2004 r. uznała, że pomoc ta jest również niezgodna z rynkiem wewnętrznym i następnie nakazała Republice Włoskiej odzyskanie tej pomocy od jej beneficjentów.
- 31 Decyzja ta została doręczona skarżącej w dniu 31 marca 2011 r.

Przebieg postępowania i żądania stron [...]

- 39 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- przede wszystkim stwierdzenie nieważności – w całości lub w części, „która zostanie uznana za uzasadnioną” – zaskarżonej decyzji;
 - tytułem żądania ewentualnego – stwierdzenie nieważności tej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nakazała w niej zwrot rozpatrywanej pomocy;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 40 Komisja wnosi do Sądu o:
- oddalenie skargi;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

W przedmiocie dopuszczalności

- 41 W ramach podniesionego w pierwszej kolejności żądania skarżąca zwraca się do Sądu przede wszystkim o stwierdzenie całkowitej nieważności zaskarżonej decyzji; gdyby Sąd nie stwierdził takiej całkowitej nieważności tej decyzji, skarżąca zwraca się do niego o stwierdzenie nieważności tego aktu w części, „która zostanie uznana za uzasadnioną”. W ramach żądania podniesionego tytułem ewentualnym skarżąca zwraca się do Sądu o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji „w zakresie, w jakim Komisja nakazała w niej zwrot rozpatrywanej pomocy”.
- 42 Niemniej jednak skarżąca, wezwana przez Sąd na rozprawie do wyjaśnienia zakresu podnoszonych żądań, wyjaśniła, że należy je rozumieć jako ograniczające się do żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w dotyczącym jej zakresie, co zostało odnotowane w protokole z rozprawy.
- 43 Z wyjaśnień tych wynika, że należy uznać niniejszą skargę za dopuszczalną w zakresie, w jakim skarżąca zwraca się w niej przede wszystkim o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w dotyczącym jej zakresie oraz, tytułem żądania ewentualnego, o stwierdzenie nieważności tej samej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nałożyła na nią w tej decyzji obowiązek zwrotu przyznanej jej pomocy.
- 44 Niemniej jednak w zakresie dotyczącym żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w części, „która zostanie uznana za uzasadnioną”, należy przypomnieć, że w przypadku wniesienia do sądu Unii Europejskiej skargi o stwierdzenie nieważności jednego z aktów, o których mowa w art. 263 TFUE, jego właściwość ograniczona jest do kontroli legalności zaskarżonego aktu (wyroki: Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r. DSM/Komisja, C-5/93 P, Rec. s. I-4695, pkt 36; Sądu z dnia 9 czerwca 2009 r. NDSHT/Komisja, T-152/06, Zb.Orz. s. II-1517, pkt 73).
- 45 Stwierdzenie bezprawności z jednej z wymienionych w art. 263 akapit drugi TFUE przyczyn powinno zatem doprowadzić do stwierdzenia przez sąd Unii, odpowiednio, całkowitej lub częściowej nieważności tego aktu w zależności od rodzaju i zakresu tej bezprawności, przy czym nie można wydawać rozstrzygnięcia w przedmiocie tej nieważności czy też jej zakresu ze względów związanych ze słusznością czy też odpowiednością (zob. podobnie i analogicznie wyrok Sądu z dnia 25 października 2005 r. Micha/Komisja, T-50/04, RecFP s. I-A-339 i II-1499, pkt 46), na które to względy zdaje się powoływać skarżąca, używając wyrażenia „w części, która zostanie uznana za uzasadnioną”.

- 46 Niniejsza skarga jest zatem dopuszczalna, z wyjątkiem drugiej części przedstawionych w pierwszej kolejności żądań dotyczących stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w części, „która zostanie uznana za uzasadnioną”.

Co do istoty

- 47 Na poparcie swej skargi skarżąca podnosi jedenaście zarzutów.
- 48 Zarzut pierwszy został oparty na naruszeniu zasady pewności prawa, zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz art. 4, 7, 10 i 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania [art. 108 TFUE] (Dz.U. L 83, s. 1), zarzut drugi został oparty na błędnym i niekompletnym przedstawieniu mających zastosowanie w niniejszej sprawie ram prawnych oraz wynikającym z tego naruszeniu przez Komisję obowiązku dochowania należytej staranności i bezstronności, zarzut trzeci dotyczy naruszenia zasady równości traktowania Alcoa Trasformazioni i skarżącej, zarzut czwarty opiera się na braku pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, zarzut piąty został oparty na okoliczności polegającej na tym, że Komisja wydając zaskarżoną decyzję oparła się na błędnych przesłankach, zarzut szósty dotyczy tego, że rozpatrywana pomoc miała charakter pomocy istniejącej, zarzut siódmy został oparty na jej zgodności „ze wspólnym rynkiem”, zarzut ósmy dotyczy naruszenia art. 2 WE, 3 WE, 5 WE i 12 WE oraz zasad równości traktowania i proporcjonalności, zarzut dziewiąty dotyczy naruszenia art. 174 TFUE i deklaracji nr 30 w sprawie regionów wyspiarskich dołączonej do aktu końcowego traktatu amsterdamskiego, zmieniającego traktat o Unii Europejskiej, traktaty zmieniające Wspólnoty Europejskie i niektóre związane z nimi akty (Dz.U. 1997, C 340, s. 136) (zwanej dalej „deklaracją nr 30 w sprawie regionów wyspiarskich”), zarzut dziesiąty dotyczy naruszenia art. 107 ust. 3 lit. a)–c) TFUE, wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej [regionalnej pomocy państwa] (Dz.U. C 74, s. 9) oraz nieuwzględnienia wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej [regionalnej pomocy państwa] na lata 2007–2013 (Dz.U. 2006, C 54, s. 13), a zarzut jedenasty, podobnie jak pierwszy, dotyczy naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

[...]

W przedmiocie zarzutu ósmego, dotyczącego naruszenia art. 2 WE, 3 WE, 5 WE i 12 WE oraz zasad równości traktowania i proporcjonalności [...]

W przedmiocie zarzutu czwartego, ze szczególnym uwzględnieniem zastrzeżenia drugiej części, dotyczącego naruszenia obowiązku uzasadnienia w zakresie dotyczącym selektywnego charakteru rozpatrywanego środka [...]

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu zasady pewności prawa, zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz art. 4, 7, 10 i 14 rozporządzenia nr 659/1999 oraz zarzutu jedenastego, opartego na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań [...]

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na błędnym i niekompletnym przedstawieniu mających zastosowanie w niniejszej sprawie ram prawnych oraz wynikającym z tego naruszeniu przez Komisję obowiązku dochowania należytej staranności i bezstronności

- 80 Skarżąca twierdzi, że w drodze dekretu z 2004 r. i decyzji wykonawczych do tego dekretu ustalono taryfę preferencyjną identyczną jak taryfa obowiązująca przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix, która została z kolei uznana przez Komisję w decyzji w sprawie Alumix za zgodną ze wspólnym rynkiem. Skarżąca uważa, że jest uprawniona do oparcia na tym precedensie swego twierdzenia o zgodności rozpatrywanej pomocy z rynkiem wewnętrznym. W takim przypadku skarżąca nie

miałaby obowiązku zwrotu otrzymanych z tytułu tego środka kwot. Wymaga to jednak przyjęcia założenia, że dana praktyka decyzyjna jest zgodna z prawem i że można się na nią powołać (gdyż Komisja nie jest związana swą wcześniejszą praktyką decyzyjną, ale za to jest w przypadku wydawania decyzji w przedmiocie jednej i tej samej pomocy związana zasadą równego traktowania).

- 81 Skarżąca opiera swą analizę na następującym rozumowaniu: art. 1 akapit pierwszy dekretu z 2004 r. powołuje się na pkt 2 dekretu z 1995 r., który z kolei odsyła do decyzji CIP nr 13/92. W drodze tej decyzji została zaś ukształtowana, w szczególności w odniesieniu do „zakresu termicznego”, taryfa obowiązująca przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix. W 2004 r. zastosowano do niej zatem tę właśnie taryfę, zatwierdzoną w 1996 r. jako zgodną ze wspólnym rynkiem, co zdaniem skarżącej pociąga za sobą nieważność przyjętej przez Komisję w tej kwestii zaskarżonej decyzji.
- 82 Nie można przyjąć drugiego zarzutu skarżącej.
- 83 Należy przede wszystkim podkreślić, że w ramach prywatyzacji spółki Alumix Republika Włoska zobowiązała się wobec spółki Alcoa Italia do stosowania cen określonych za pomocą taryfy Alumix [ta ostatnia była wręcz w drodze umowy uprawniona do zawieszenia działalności prowadzonej przez ww. zakłady „jeżeli przez co najmniej przez trzy miesiące w sześciomiesięcznym okresie taryfy opłat za energię elektryczną przekracza[ły] o co najmniej 5% ustalone taryfy opłat” (pkt 2.7 decyzji w sprawie Alumix)], efektem czego w wydanym w 1995 r. dekrete określone zostały te same warunki, które przewidywała taryfa Alumix, co zostało potwierdzone na rozprawie przez Komisję. Wydana w 1996 r. decyzja w sprawie Alumix stanowi zatem dorozumianą podstawę prawną jej obowiązywania.
- 84 Jak zostało to przypomniane w pkt 6–15 powyżej, zatwierdzona przez Komisję w decyzji w sprawie Alumix preferencyjna taryfa obejmowała wielopłaszczyznową rzeczywistość, na którą składała się przede wszystkim pierwotna taryfa przyznana przez ENEL spółce Alumix w szczególności na mocy decyzji CIP nr 13/1992 (taryfa obowiązująca przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix) oraz taryfy przyznane następnie spółce Alumix w kontekście jej zbliżającej się prywatyzacji, utrwalone następnie dekretem z 1995 r., z czego korzyść odniósł największy nabywca grupy Alumix, Alcoa Italia, przekształcona następnie w Alcoa Trasformazioni (taryfa Alumix).
- 85 Należy następnie podnieść, że choć z formalnego punktu widzenia prawdą jest, że dekret z 2004 r. zawiera odesłanie do pkt 2 dekretu z 1995 r., to jednak, jak słusznie wskazała Komisja, punktu tego nie można rozpatrywać w oderwaniu od pkt 1. Jak przypomniano w pkt 5 powyżej, zgodnie z brzmieniem tego pkt 1 szczególny system opłat za dostawy energii elektrycznej potrzebnej do wytwarzania aluminium hutniczego zawarty w tabeli A-9, załączonej do decyzji CIP nr 15/93, zostaje uchylony począwszy od dnia 1 stycznia 1996 r., a zamiast niego stosowane są określone w tabeli A-6 tego aktu taryfy cen naliczanych w zależności od pory dnia, i nie istniała przy tym konieczność wprowadzania zmiany dotyczącej określonej zgodnie z decyzją CIP nr 13/92 „dodatkowej opłaty termicznej”.
- 86 Tak więc zarówno na taryfę obowiązującą przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix, jak i na taryfę Alumix składały się różnego rodzaju elementy umożliwiające obliczenie na ich podstawie obowiązujących cen, do których należała „dodatkowa opłata termiczna” o obniżonej wartości, będąca jedynym z mających wpływ na ostateczną cenę energii elektrycznej czynników, który został ustalony w decyzji CIP nr 13/92.
- 87 W przypadku skarżącej nie miała zatem zastosowania ani taryfa obowiązująca przed wydaniem decyzji w sprawie Alumix, ani taryfa Alumix, tylko właśnie oparty na dekrete z 1995 r. system w zmienionej postaci, jaki obowiązywał aż do 2004 r. Dokonane zaś dekretem z 2004 r. rozszerzenie w 2004 r. zakresu obowiązywania tej taryfy na innych beneficjentów nie miało zaś już tego samego przedmiotu co w 1996 r., kiedy to wydano decyzję w sprawie Alumix.

88 Z tego względu należy odrzucić zarzut drugi, również w zakresie dotyczącym wymogu bezstronności ze strony Komisji, gdyż instytucja ta, poczynawszy od momentu przyjęcia nowych środków (czyli dekretu z 2004 r. i ustawy z 2005 r.), traktowała skarżącą i Alcoa Trasformazioni w ten sam sposób, co zostanie w bardziej szczegółowy sposób przedstawione przez Sąd w ramach ustosunkowywania się do zarzutu trzeciego.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego naruszenia zasady równego traktowania pomiędzy Alcoa Trasformazioni i skarżącą

89 W ramach zarzutu trzeciego skarżąca podnosi, że Komisja w decyzji 2010/460 uznała, iż przyznana spółce Alcoa Trasformazioni preferencyjna taryfa była niezgodna z prawem jedynie w zakresie dotyczącym okresu, jaki nastąpił po dniu 31 grudnia 2005 r., kiedy to zdaniem tej instytucji przestała obowiązywać decyzja w sprawie Alumix. Skarżąca jest zaś zdania, że ze względu na to, iż taryfa zastosowana w odniesieniu do spółki Alcoa Trasformazioni i ta zastosowana w odniesieniu do niej poczynawszy od daty wejścia w życie decyzji AEEG nr 148/04 były identyczne (zgodnie z tym, co stanowił jej zdaniem w odniesieniu do Alcoa Trasformazioni dekret z 1995 r., a następnie dekret z 2004 r. oraz w odniesieniu do niej jedynie dekret z 2004 r.), różnica w traktowaniu tych dwóch podmiotów nie jest uzasadniona ani w zakresie dotyczącym stwierdzenia bezprawności pomocy, ani, co za tym idzie, w zakresie dotyczącym żądania zwrotu otrzymanych na podstawie dekretu z 2004 r. płatności wyrównawczych.

90 Stwierdzić należy, że zarzut ten nie może zostać uwzględniony. Jak bowiem wynika z orzecznictwa, zgodnie z zasadą równego traktowania porównywalne sytuacje nie mogą być traktowane w sposób odmienny, a sytuacje różne – w sposób identyczny, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok Trybunału z dnia 26 października 2006 r. w sprawie Koninklijke Coöperatie Cosun, C-248/04, Zb.Orz. s. I-10211, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo).

91 W niniejszym przypadku zaś Alcoa Trasformazioni i skarżące nie znajdowały się początkowo w porównywalnej sytuacji: Alcoa Trasformazioni korzystała zatwierdzonej przez Komisję w decyzji w sprawie Alumix preferencyjnej taryfy, której obowiązywanie zostało przedłużone i która znalazła zgodnie z dekretem z 2004 r. zastosowanie w odniesieniu do skarżącej jako jej nowego beneficjenta, ale która jednak w praktyce nie miała zastosowania w przypadku spółki Alcoa Trasformazioni. Ponadto ustawa z 2005 r. zawiera dwa różne przepisy: niezgłoszony Komisji art. 11 ust. 11, który dotyczył Alcoa Traformazioni, oraz art. 11 ust. 12, który dotyczył nowych beneficjentów preferencyjnej taryfy i został zgodnie z prawem zgłoszony Komisji. Różnorodny charakter tych elementów w wystarczający sposób uzasadnia dokonaną przez Komisję decyzję o rozdzieleniu analizy niniejszej sprawy na dwie części, w zależności od tego, czy dotyczą one początkowego beneficjenta preferencyjnej taryfy, czy też jej nowych beneficjentów.

92 Natomiast jeśli chodzi o zastosowanie preferencyjnej taryfy po zmianach, te dwie spółki znajdowały się w takiej samej sytuacji i zostały potraktowane identycznie przez Komisję, która w obu przypadkach uznała tę taryfę za niezgodną ze wspólnym rynkiem pomoc państwa, a następnie nakazała zwrot tej pomocy.

93 Choć prawdą jest, że ze względu na to, iż preferencyjna taryfa obowiązująca po dniu 31 grudnia 2005 r. została uznana w zaskarżonej decyzji za bezprawną, oraz ze względu na to, iż jest ona identyczna z tą obowiązującą przed tą datą, skarżąca trafnie podnosi, że Komisja powinna była interweniować w tej sprawie wcześniej, kiedy doszło do istotnej zmiany charakteru początkowo zatwierdzonej przez tę instytucję pomocy. Ponadto należy podnieść, że Komisja przyznaje, iż Alcoa Trasformazioni, ze względu na zmiany, jakie zostały wprowadzone w zakresie dotyczącym ustalania taryfy preferencyjnej i dokonywanej na jej rzecz na jej podstawie wypłaty, mogła pod koniec okresu początkowego

(1995–2005), a dokładnie w latach 2004 i 2005, otrzymać bezprawną pomoc państwa (co jest zresztą w pełni zgodne z decyzją 2010/460 oraz okolicznością, że przedłużenie obowiązywania preferencyjnej taryfy zostało uznane za przesłankę istnienia takiej pomocy).

94 Jednak z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zasada równego traktowania musi pozostawać w zgodzie z przestrzeganiem zasady legalności, zgodnie z którą nikt nie może powoływać się na swoją korzyść na bezprawność popełnioną na korzyść osoby trzeciej (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 9 października 1984 r. w sprawie 188/83 Witte przeciwko Parlamentowi, Rec. s. 3465, pkt 15; z dnia 4 lipca 1985 r. w sprawie 134/84 Williams przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu, Rec. s. 2225, pkt 14; z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawach połączonych C-259/10 i C-260/10 The Rank Group, Zb.Orz. s. I-10947, pkt 62).

95 Można zatem jedynie oddalić zarzut trzeci.

W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na braku pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE [...]

W przedmiocie zarzutu piątego, opartego na tym, że przyjmując zaskarżoną decyzję, Komisja oparła się na błędnych przesłankach [...]

W przedmiocie zarzutu szóstego, opartego na tym, że rozpatrywana pomoc została uznana za mającą charakter pomocy istniejącej

112 Należy przypomnieć, że za nową pomoc, podlegającą przewidzianemu w art. 108 ust. 3 TFUE obowiązkowi zgłoszenia, należy uznać środki zmierzające do przyznania lub zmiany pomocy, przy czym zmiany te mogą dotyczyć albo pomocy istniejącej, albo zgłoszonych Komisji jej pierwotnych planów (wyroki Trybunału: z dnia 9 października 1984 r. w sprawach połączonych 91/83 i 127/83 Heineken Brouwerijen, Rec. s. 3435, pkt 17, 18; z dnia 9 sierpnia 1994 w sprawie C-44/93 Namur-Les assurances du crédit, Rec. s. I-3829, pkt 13).

113 W niniejszym przypadku wyraźnie wykazano to, że rozpatrywana pomoc jest nową pomocą.

114 Po pierwsze, zmiany o charakterze gospodarczym i prawnym, jakie zaszły od przyjęcia taryfy Alumix, świadczą o przejściu od stosowanej przez dostawcy ceny do taryfy subwencjonowanej przez Republikę Włoską. Podczas gdy w przypadku taryfy Alumix przyznana cena odpowiadała rabatowi przyznanemu przez dostawcę, choćby nawet w warunkach monopolu (ENEL), jednemu z jej największych klientów, środki będące przedmiotem zaskarżonej decyzji obejmują obniżkę ustalonej przez władze włoskie ceny sfinansowanej za pomocą parafiskalnej opłaty umożliwiającej zwrócenie skarżącej różnicy pomiędzy taryfą normalnie fakturowaną przedsiębiorstwom i przyznaną jej taryfą preferencyjną.

115 Należy zatem rozstrzygnąć, że z samych tylko zmian, jakie zaszły w zakresie dotyczącym szczegółowych zasad przyznawania i ustalania preferencyjnej taryfy przyznanej pierwotnie spółce Alcoa Trasformazioni na mocy dekretu z 1995 r., a także na mocy dekretu z 2004 r., a następnie ustawy z 2005 r., można wyciągnąć wniosek, że chodzi tu o nową pomoc.

116 Po drugie, wynika to a fortiori również z okoliczności, że doszło tu do rozszerzenia zakresu stosowania zmienionej w ten sposób pomocy na nowych beneficjentów, którzy nie wpisywali się w ramy już zatwierdzonego systemu pomocy, a którym przyznano pomoc, która wcześniej miała tylko jednego beneficjenta.

117 Należy zatem oddalić zarzut szósty.

W przedmiocie zarzutu siódmego, opartego na zgodności rozpatrywanej pomocy „ze wspólnym rynkiem” [...]

W przedmiocie zarzutu dziewiątego, dotyczącego naruszenia art. 174 TFUE oraz deklaracji w sprawie regionów wyspiarskich [...]

W przedmiocie zarzutu dziesiątego, dotyczącego naruszenia art. 107 ust. 3 lit. a)–c) TFUE, wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej [regionalnej pomocy państwa] oraz nieuwzględnienia wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej [regionalnej pomocy państwa] na lata 2007–2013 [...]

W przedmiocie kosztów

¹³⁹ Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie skarżącej kosztami postępowania, a skarżąca przegrała sprawę, należy w zastosowaniu art. 87 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów,

SĄD (ósma izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Portovesme Srl zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 października 2013 r.

Podpisy